

LIETUVA

Nr. 43

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 22 Spalių (October). 1897 m.

Metas V.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedėlinis laikraštis

"LIETUVA"

Išleista kas Subata Chicago, Ill.

Kas tuojau ant metų:

AMERIKOJE.....\$2.00
UŽMARE.....\$3.00

"Lietuvos" spaustuose spausdina visokas knygas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus lietuviškai, lenkiskai ir angliskai.
Darbaatlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užrašant "Lietuvą" ir prisiklausant pinigų už ją, kaip ir su visais kitais laikraščiais, reikia užrašyti šio adreso:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

Wokietija.

Pirmutinis paskalas, buk Wokietijos parlamento pripažino randui kreditą 410 milijonų markių ant sudurtinimo laivynės pasirodė neteisingu: parlamentas ne tik tu pinigų ne pripažino, bet cecorius ne tiki, idant pripažintu, todėl bando mažinti reikalavimą. Wyriausios wirsz-njkas laivynės, admiralas Knorr, kuris labiausiai tu pinigų reikalavo, gavo ilgesnį paliuosawimą nuo urėdo, kaip mena, jis suvisu nuo sawo wietos pasitrauks. Ant paskutinio ministro susirinkimo, ant kurio buvo ir cecorius, likosi nuspręsta, kad dabartinis Wokietijos kancelerius, kunigaikštis Hebeholbe, kuris jau kelis kartus, negalėdamas su cecoriaus reikalavimais sutikti, bandė pasitraukti, palaiko urėdą ir ant toliaus.

Daugumas woksizkų laikraszių praneša, buk teip Wokietijos randas, kaip ir patsai cecorius dabar Amerikai neprilankus, kaip neprilankus jai ir daugumas gywentojų. Cecorius mat suerzino tūli amerikonszki laikraszius garsindami woksizkias melagingas apie jį žinias: tai buk jis igawo proto sumaiszysma, tai wėl buk jam aficieras kirto per au-j. Jeigu cecorius neprilankus, tai žinoma, ne kitoks yra ir randas, kadangi j's stengiasi pildyti cecoriaus norus. Dauguma gywentojų įpykino dideli ant woksizkų iszdirbmų uždėti muitai ir per tai pasimažinti maszga benimo woki-zkų iszdirbmų. Dabar tep Wokietijos ir Amerikos traukiasi tarybos kaslink sumažinimo muitų, bet jeigu tarybos neiszdous waisių, Wokietija žada pakelti muitus ant Amerikos ir Wokietija atgabensamų produktų. Tame, jeigu prireiks, žada randą paremti net socializtų paruja.

Austrija.

Austrijos traukiasi, rods ne kruwina, kowā sawų su wokiecziais. Nors wokieczų Austrijos yra mažius, bet jie per ilgus metus waldžia laik sawo rankose ir skriaudė slawizkos kilmės pawaldinius. Jeigu Galicijos sziaidien lenkai turi lenkizskas mokslaines, Czekijos czechizskas, tai tai wienok paliuosawimą wokiecziai suteikė ne iz geros walis, bet buvo prie to priwersti: 30 metų atgal Galicijoje buvo woksizskas mokslainės teip, kaip dar sziaidien yra daugelyj Buko-

winos krasztuose. Nors randas priwerstas buvo paleisti raiszczius ant sawų uždėtus, nors Czekijos yra jau sziaidien czechizskas uniwersitetas, tai wienok tie paliuosawimai czechų neuzganėdina: jie reikalauja wisizsko sulygimimo sawo tiesų su wokiecziais. Wokiecziai wienok prie szinasi kokiam nors iszplatini mui dar labiaus tiesų czechizskos kalbos, kadangi jie žino, kad paliuosawus czechams, reiks paliuosuoti ir kitiems slawizkos kilmės pawaldiniams, o isykw iszsprus waldžia iz wokieczų rankų, Austrija, iz woksizskos, kaip sziaidien, pėrsikeis į slawizskā wieszpatsę, wokiecziams reiks mokytiesi slawizskų kalbų. Kad tas turės kada nors ateiti, žino tą ir pats wokiecziai, tikt jie nori tą walandą kuw toliausiai nustumti. Priesztaraudami iszplatini mui tiesų slawizskų kalbų, wokiecziai ne užgina, kad Austrijos sawų yra daugiaus negu wokieczų, bet teisina priesztarawimą tuom, kad 57% wisų iszspatsystės izdā surinkimų duoda wokiecziai, wisų gi slawai drauge sudeda tikt 43%. Je sanprotauja, kad randas priwalo remties ant tų, kurie jam didžiausią atgabena naują, o ne ant nuskurusų sawų. Tokiais wienok iszwadziuojimais nepertikrjs sawų, o kad jų yra daugiaus, tai wisgi ant gilo daugumas wisrsų.

Balkanų pussalis.

Sandros tep Turkijos ir Grekijos dar wis nėra, bet rodosi, kad ji, be kokių nors kluczių, tiks jau abiejų wieszpatszių priimta ir užtwirtinta. Turkai dar laiko jų isznaiktą Tessaliją, bet pats norėtu kuw greičiausiai pasitraukti, kādangi tą krasztą pats turkai, jį isziweržę, isznaikino ir dabar jiems patiems traksta maisto, tankiai kareiviai bada kenczia, o czia wisame kraszte jau ne liko nieko, ką galima but pagriebti.

Ant salos Kretos wėl atsitiko susimuszimai tep krikscziōnių ir mahometonų. Lūke da bartinių maiztų priwiso czia daugybę plė-zikų; dideli jų pulkai užpildinėja lygiai ant krikscziōnizskų, kaip ir ant mahometonizskų kaimų. Nuo plėzių kenczia tep krikscziōnizski kaip mahometonizski salos gywentojai, todėl jie szaukiasi į Europos wieszpatsystes padaryti kokią nors rėdą.

Ant Balkanų pussalio plėzių ir užmuszėjais pasinaudojau wisokios politizskos partijos: su žmogūdzijų pagelba Bulgarijos kunigaikštis iszsiluosawo nuo Stambulowo, kurio bijojo. Dabar wėl Serbijos suėmė net 200 plėzių, kurie tar sawo politizskoms partijoms, už pinigų užmuszadawo waduwos kitų partijų. Prowa tų plėzių dar nepasibaigė, bet kaip sako, jie tarnawo Montenegro kunigaikscziui. Darbowosi jie gana ut-sargiai, iz syk laikē juos už paprastus plėzikus, tuom tarpu jie bawo sanariais politizskos organizacij's. Rengēsi jie, atsitikus gerai progai, praszalinti nuo sosto dabartinį Serbijos karalių ir jo wietoj į waldonus pakwiesti Montenegro kunigaiksczių, jeigu gi tuom tarpu, dēl Austrijos priesztarawimo, to padaryti butų ne galima, tai waldonu padaryti kunigaiksczių Kara Georgewiczę.

Ispanija ir jos waldybos.

Jenerolas Weyler jau pasitraukė nuo salos Kubos, naujas ant jo wietos dar ne atkako. Paskutiniuose laikuose atsitiko keli dideli susimuszimai, wiename iz jų puolė net su wirszum 300 kareiwų iz abiejų pusų, taigi matyt, kad muszis buwo gana

smarkus ir diktai žmonių emėjame dalywum. Į Londoną atsi-kakę pasiuntinys kubanizskos juntos, Jose Zayas, pasakoja, kad karē ant Kubos trauksis gal dar per isztisus metus, bet ji turēs pasibaigti pasitraukimu iszpanijonų, kadangi jiems trukę ant galo pinigų ant karēs wedimo ir nē bus kur jų pasikolinti. Kubiecziai už pasitraukimą pasiūlė Iszpanijai užmokėti \$150 000 000. Reikējo tas iszlygas priimti; už tą sumą dawē sawo pa-ranczių Sawienytų Wiespa-tystės Sziaurinės Amerikos. Zayas sako, kad Kuba ne nori pri-sidėti prie Sawienytų Wiespa-tyszių Sziaurinės Amerikos; ji kariauja už sawo liuosybę ir prieszinis keno nors užimimui. Zayas ne tiki, kad kubiecziai galēti priimti autonomiją, kokią rengiasi pasiūlyti maizztinikams naujas iszpanizskos kariaunos wirszinjkas. Jis rengiasi wisus ant salos urėdus, tuojaus atkaks ant wietos, apsydyti tikrais kubiecziais ir praszalinti iszpanijonais. Gal but, kad tokiu budu patrauks dalį nenorinczių maizsto gywentojų; per tai maizstai susilpnēti ir juos lengwias but iszpanijonams suwaldyti. Kaip czia bus, neužligo iszgrisimē.

Ant salų Filipinų dalykai stoki teipogi ne gerai. Dabar jau maizztinikai pradeda užpildinėti ant iszpanijonų. Ginklus ir amuniciją atgabena jiems isz Japonijos ir iz Chinų; pūgies kariaujančią pusį jau bewiek susilygino. Filipinams teipogi Iszpanija nori suteikti autonomiją.

Afrika.

Iz Londono ateina žinios, buk Abisiniją pasiekė nepasiekimas. Pubaigus karę su Italija, Abisinija dabar bando platinti sawo rubezius, stengiasi jį mat užimti wiusus prie sawo rubezių krasztus. Wadas Ras Mackonnen su 3000 kareiwų isziweržė į Somali žemę, norėdamas ja apwaldyti. Somaliyons susirinko ant apgynimo sawo krasztu ir isztraukė priesz isziweržius abisinijonis. Muszis buwo labai smarkus ir jame abisinijons tep likosi sumuszi, kad tikt 60 iszliko. Kaip sako, tuos somaliyons tyezia prakliro ir paleido, idant galētu praneszi, kas su wisu kariauta atkitiko. Somaliyons turi teipjuu gerus ginklus kaip ir abisiniečiai, gawo juos nuo italijonų.

Kariauna wieszpatsystės Kongo, widurinėj Afrikoj, galutiniai pergalėjo pakėlusius maizstus izz jūre. Maszciabuwij susidedanczius kareiwų regimentus. Muszys krito 400 maizztinikų, iszlikę gi iszbėgiojo po kalnus, kur, dēl ne daktelias maisto, turės badu iszmirti. Yra tai mat atlygini mas už iszskerdimą daugelio bėgizskų oficerių. Pakelusi maizstus cziabawiai kareiviai iszpjo-wē mat neseniai wisus sawo europieizskus wirszinjkus — belgijonis oficerius ir utrofocierius.

Anglijons, turėdami dabar maizstus Indijose, kurių iki sziole ne suwaldė, paliowē erzinę Transwaalij. Prezidentas wienok to krasztu, nepasitikėdamas anglijonėms, stengiasi geriaus sawo krasztą parengti, jeigu jie kada nors pasikėsintu užpulti. Dabar parlamentas to krasztu užgryb kreditus ant dirbdinimo geležinkelio, kurie reikalingi ne tikt ant pakėlimo prekystos, bet ir ant apgynimo krasztu atsitikus netikėtam užpuolimui.

Guatemala.

Maizsta republikoj Guatemalai, nors prezidentas Barrios pasi-gyre, buk maizztinikus galutiniai pergalejęs ir iszwijęs į Meksiką, ne suwaldyti: maizstai wakari-

nėse krasztu dalyse rods pasilic-wē: kol randas czia kariawo, susiorganizawo rewoliucionieriai rytinėse prowincijose. Waduwais wakarinėse prowincijose buwo: Morales, Daniel Barrios ir Manuel Sanchez; paskutinis likosi užmusztas, kiti du pėrsigriebė per meksikonizskā rubezių ir tep paleido sawo kareiwus. Kol randas tāsēsi su sziaitis, užliko rewoliucija rytinėse prowincijose: pu kaunkiai Jose Castillo ir Cruz, jenerolas Barrios ir pulk. Monteras užmē twirtynes. Iz lapla, Jakapa, Chiquimulair Zaca-lapa. Rewoliucionieriai prisiartino prie krasztu sostapiės ir užmē stowyklas 14 amerikonszskų mylių nuo miesto. Prezidentas Barrios žada ir sziaitis į dwi sanwai-ti sawaldyti, bet paprastai lengwias buwa padėti, negu pa-žadėjima iszpildyti.

Kiekwienas tep sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingas gydymas nuo amžiaus isz-dimawo, turi geria šaukta, gydo iszadėsi ir tikrai isztisus, kopsius, pilvą ir cziykwia wisą stebuklingai, praszalinti, pėrsilinti, gydo skauszėjimą, druzgį ir užstetėjimą wadur-tu. Prie druzgų C. C. C. kizgels, 10, 25, 50 centų. Randasi wisose apykwose ir iszgywiojg waw-rantowje.

Iz Lietuwos.

Maskolija ir Lietuwlai.

Užstojas ant sosto, po fanati-kui Aleksandriui III, carui Mikalojui, daugelis lietuwių laukē tepogi sziokių tokių paliuosawimų. Užstojas ant sosto, kaip ir jo tėwas, Mikalojus paliuosawo isz kalinių dwugybę kriminallistų, dienoje apwainikawimo nawa nomažino žmonėms žemės mokēstį. Wėliaus laikraszių pranezė apie daleidimą statyti naujas ir taisyti senas katalikizskas bažnycias, toliaus apgersino, kad Lieka-i daleista atikti loty-szkų kalboj diemaldystę tose bažnyziose, kur prilankus mas-kolystei kunigai į bažnyzių bu-wio isleide maskolizskā kalbą; ant galo iszdawē isykwym, idant mokslainių mokytinai carizskose dienėse ne butų waromi į staczia-tikizskas cerkwes ir idant jie ne butų werez amai prie dalywawimo stacziatikizskoj diemwaldystoj. Tie wisi cecoriaus paliuosawimai, buwo garsinami ne tikt maskolizskuoje, bet ir užrubeziuose laik-raszcziuose. Kaip j teip trumpā laiką ir tai nuo wieno cecoriaus, tai, rodosi, daug paliuosawimų. Tuom tarpu pasirodo, kad tie nawa paliuosawimai, tai yra tikra prigawystė, turbut, ant mui-linimo akių užrubezių iszduoti, buk Maskolija nori pasirodyti baltėsnė, negu isztikro yra; Mas-kolijoj gi tų cecoriaus iszduotų paliuosawimų žemesni urėdnikai ne pildo, jie pats lauzo ir myno-je cecoriaus isykwymus wisur, kur tikt tie isykwymai iszplatina swe-tintikių arba sweitanczių tiesas. Sawo apwainikawimo dienoj cecorius Mikalojus apgarsino nomažinimą žemės mokesczių, bet užtai likosi pakelta padumē teip, kad žmonės nieko ne pelno. Daleista nawa statyti bažnycias, bet kaip ant praktikos pasirodo, kaip to nedaleisdawo seniaus, tep nedaleidžia ir dabar. Už nora isz to paliuosawimo pasinaudoti, Tytawienų prabaszczius likosi net į Kretingos kliosztorių pasodytas. Kas yra su pirmiaus pamintais paliuosawymais, tas yra ir su anoms bažnyzioms, kuriose seniaus wartoj maskolizskā kal-ba, j kurias dabar paskyrē prabaszczius. Wienoje iz tokių naujai atgijusių parapijų, nežino-damas kokią kalbā wartoti prie krikstų ir spawiednės, prabaszczius Frankewyczius atsi-zukū j wyskupų Simonų; tasai liepē wartoti tokią kalbā, kokią parapijonai wartoja. Kas gi iszto iszdygo? Kunigas Frankewyczius, kurisai dryso klausti ir pats ne numanē, kad reikia wartoti su žmonėms wien maskolizskā arba lotynizskā kalbā, likosi j

kliosztorių pasodytas, nuo wy-skupo gi Simono pareikalawo atszaukimo sawo isykwym, pagal kurį, prie krikstų ir spawiednės liepē wartoti žmonių kalbā. Kaip pildo cecoriaus isykwyma newersti katalikų mokytinų dalywauti stacziatikizskoj diemaldystoj, tą geriausiai parodo atsitikimas Sziauliu gimnazijoj. Taigi Maskolijoj, cecoriaus iszduoti paliuosawymai yra tai teip sakant ant monyjimo akių, bet jų nieks ne pildo, žemesni urėdnikai carų isykwym lauzo. Ką gi wartos todėl Maskolijos tiesos, ką gi warti cecoriaus ukazai, kuriuos to paties caro tarnai lauzo? Jeigu žmonės peržengia tiesas, skaudžiai už tai juos baudžia sudai, bet kodėl už peržengimą tiesų, jeigu peržengimas toks eina ant skriaudos pri-paustų tautizskų galwų, nieks maskolizskų urėdnikų ne baudžia, bet juos tas pat caras dar apdo-wanoj?

Gaisras.

20 d. Rugšėjo, miestelyj Kure-nec, Wileikos p.wietijj. Wilniaus gub., atsitiko gaisras matomai nuo padegimo. Tą dieną mat miestelyj buwo jomarkas, ant kurio susirinko su wirszum 10000 kaimiecių, rando degtinės par-dawinczius pardawē degtinės su wirszum už 2000 rublių. Apie 10 walandą wakare, kada jomarkin-kai isziskystė, kloune ukinkio Biriuks užsidėgē sziaudai. Ugny wienok greitai užtėnyjo ir už-gesino. Į porą minutų po tam, isz nežinomos priezasties užsidėgē sziaudinis stogas kloune kito ukinkio, nuo czia ugnis greitai apmė ir kitas triobas; wėjas tą dieną buwo smarkus, jis neszė kibikristi ant aplinkinių triobų, o czia miestelyj nėra nė ugnag-eių, nė gesinimo prietaisų. Atka-ko ugnagesnio izz Wileikos ir griebėsi gesinimo; kol užgesino, jau ugnis isznaikino 6 krikscziō-nių ukės ir 23 žydų namus ant Smorgonės uleczius. Bledj ugnies pudaryt škaito, wien triobose, su wirszum ant 10000 rublių, bet sudėgē ir krutanti žmonių tur-tai. Triobos ugnies isznakintos asekurowtos buwo tikt ant 500 rublių, todėl žmonėms reiks daug sawo turtų pridėti prie jų atstatymo.

Gaisrai Wilniaus gub.

Antroje pusėj Rugpjuczio mė-nesio, Wilniaus gub. bawo isz wiso 25 gaisrai, kurie pridribo bledies ant 307232 rublių. Didžiausias gaisras buwo miestelyj Smorgonėj, kur iszdegē 124 na-mai, tep tų 7 skurų iszdirbmų-cziōs, 129 negywenamų triobų, o tep tų 37 klounai su sziume-czius jawaus; bledj ugnies czia padaryt škaito ant 168600 rub-lių, bet sudegusios triobos už-asekurowtos buwo isz wiso tikt ant 30060 rublių. Kitas didelis gaisras buwo miestelyj Krasna, kur iszdegē 47 namai, werts 97 100 rublių, užasekurowti tikt ant 18770 rublių.

Dar gywentojai iszdegusio miestelio Smorgonės ne spėjo szieip tep pasitaisyti po pirmam dideliu gaisru, o 27 d. Rugšėjo užmėgē czia wėl gaisras, bet dabar jam nedaleidē ilgai siausti; sudėgē wienok 5 namai ir kitos ne gywenamos triobos.

Mineralizski turtai Wilniaus gub.

Apskritai imant, Lietuwos mineralizskų turtų yra ne daug; daugelio jų gywentojai nepažy-sta, kadangi Lietuwos žemē iki sziole dar priderancziū ne isztirta; kitų turtų nerangus žmonės priderancziū sunaudoti nemoka. Teip, paweikslan, Trakų pawietij yra puiki kwarcinė pieška apie Waręną, taigi puiki medega ant dirbimo stiklo, bet wisam pawietijj nėra nė wienos stiklo dirbtuwės. Wilniaus gub. yra puiki molis, isz kurio dirba ply-

tas ir puodus; puodus padirbtus miestelio Krewo puodžių gabena net toli į Maskoliją. Aszmenų pawietijj, apie Nalibokus, yra geležini ruda, isz kurios dirbtu-wėj Wajewodzki dirba geležį. 1895m. iszskasē czia rudos 272000 pudų, isz kurios padirbo geležis už 12250 rublių ir tai tiktai su 10 darbinikų. Tam patim pawietijj yra kreidos kastynės, jos iszskasē 1895m. 31900 pudų.

Ukinikystės mokslainės Kauno gub.

Kauno gub. yra dwi ukinikys-tės mokslainės: parengta dware Podgaj, Resenių pawietijj, yra mokslainė iszdirbmų isz pieno ir naminių gywulių auginimo. Randas duoda tai mokslainė po 2600 rublių ant metų kaip paszelpā už-laiko gi jā dwarpomis Iwanowicz. Mokytinų yra 10; juos užlaiko randas, ant ko ir apwercziama yra jo mokslainė duodama paszelpā. Mokslas trankiasi per du metu. Mokina czia; galwų ir kiaučių auginimo, pienin-jkystės, pradinių gamtos mokslų ir buchhalterijos. Ant patilpimo czia reikia pabaigti nors pradinę mokslainę ir turėti 18 metų. Kita mokslainė yra dware baronienės Budberg, Muriniamie Panemuny-je. Mokslainė ta yra moterizska. Mokina czia: naminės ukės, augi-nimo paukscezių, pieninjkystės, eodaunjkystės. Ranges duoda po 2000 rublių ant metų paszelpos. Mokslas traukiasi per du metu. Už mokinimą reikia mokėti 150 —200 rublių ant metų. Rando paskirtų stipendijų yra 10.

Maskolijos randas nori su-monopolizuoti apsz-wietimą.

Maskolijoj widutinių ir augsz-tesnių mokslainių yra per mažai, todėl daugumas atsiszaukusių jias negal patilpti. Wieton dauginti mokslainių skaitlių, randas bando dabar jas pirmiausiai paskirti sa-wo tarnams ir tikt' ant likusių wietų galēs priimti kitus, taigi ne urėdnikų waisus. Pradžj ja-dar su moterizskoms gimnazijoj cecorienės Marijos Lietuwos, Balt ir Mažrusijoj. Seniaus į gimnazijas priimdawo czia tas isz atsi-zaukusių merginų, kurios geriausiai egzaminus iszlaikē; dabar gi tas likosi szieip permaintytas: pirmiausiai prima dukteris urėdnikų ir stacziatikų popų, nors jos ir neiszlaiktu egzaminu, ant likusių gi dar wietų gal priimti ir kitokių kilmų atsi-zaukusias, bet tikt tokias, kurios geriausiai egzaminą isz-laikē. Taigi mat czia nelygios atsi-zaukusių tiesos!

Rauputų namai.

Žinote jau isz seniaus "Lietu-woj" patilpusių rasztų, kad tep Prusų lietuwių apsiresizskē bazi, neiszydoma, dar biblijoj minawojama liga—raupai. Ant užkirti-mo kelio platinimosi ligos daktari-žino tikt wieną kelią: atsikirti apsiygusius nuo sweikų. Prusų randas, ant patalpinimo apsiygus-čių, rengiasi pastatyti tam tikrus namus. Wietą ant jų iszrinko ne-toli Klaipėdos, tarpe Klaipėdos ir Bajorų.

Sugriebė laiwa be žmonių.

Kapitonas atkakusio į Liepo-ją szwedizsko laiwo pranezė, kad ant jurių, 25 mylios į waka-rus nuo Liepojaus, patėmyjo plaukiantį laiwa medžių ir lentų pri-krautą; laiwas buwo ant szono pakrypes, žmonių ant jo nebuwo matyt. Gawē tokią žinią, isz Liepojaus iszsiuntē garlaivį "Con-cordia" jieszkoti ano liuosai plaukinejancziū laiwo, karj 18 myliu nuo Liepojaus sugawo ir atgabe-no ir portą: jis pasirodē holan-diszku. Isz kur jis plaukē, kam jis priguli, ar jo jurinikai iszsi-gelbėjo — to wisko nieks Liepo-jiu ne žino.

Kysziis ant niekų nuėjo.

Ważiuojant ant apziurėjimo dirbamo dabar naujo geležinkelio linijos nuo Alytaus į Suwalkus inžinierui, wiename miestelyj Suwalkų gub. prie jo prisiartino nepažystamas žydas ir ibruko į popierą suwyniotą pakelį ir pats pabėgo. Pakelį buwo 500 ru-blių, bet be jokio raszto. Inžinieriaus wėžėjas pasakoja, buk tą pakelį padawē pagelbinjkas ke-lią dirbancziū podriadcziko, bet tas paszauktas nepripažino. Inžinierius atidawē pocius pinigų Su-walkų gubernatoriui ant labda-ringų mierų.

Apwagē maskolizskus akczyznjkus.

Iz Oberpahleno Kurszėj, raszo, kad prie Sulosfero karziamos sustojo maskolizski akczyznjka (szmekeriai), wėžimēlį ir ant jo skrynūt su pinigais paliko lau-ke. Tuom tarpu wagilius, mato-mai užuodę gerą laimikį, sėdo į paliktą wėžimēlį ir nupleszėjo į ne tolimą girią, ten skrynūt su-dauzē, pinigus iszėmē ir su jais prapuolē. Pinigų buwo isz wiso 36000 rublių. Jieszkajo rods poli-cija wagiliaus, bet, kaip jau tan-kiausiai atsitinka, surasti ne galėjo.

Caro Mikalojaus paliuosawimai.

Maskolizska apszwietimo mini-sterija iszdawē dabar naują pa-dawadyjimā, idant wietos loty-nizskos, grekizskos, maskolizskos kalbų, istorijos ir geografijos mokintojų gimnazijose ir realizs-ko-e mokslainėse butų dawinė-jamus wien pabaigusius Peter-burgo uniwersitetą ir istorizskā —filologizskā institutū Niežine. Tasai padawadyjimas mat bewiek užkerta kelia baigusiems kitus uniwersitetus: tie ant mokini-mo tų mokslų ne galēs but priimti. Padawadyjimas tasai, kaip matyt, paskirtas, idant nedaleisti bai-gusiems augztensius mokslus gywentojams Lietuwos pastoti gimnazijų mokintojais. Rods aiszkiai tas nepasakyta, bet mok-izskų apribų wirszinjka mokēs jau jį ant to sunaudoti.

Akademizski pieszimo kursai.

Prie parengtos Wilniuje pieszimo mokslainės, ant szį mokslo metų, pradėdant nuo 13 Spalių, likosi parengti ir akademizski pieszimo ir teplojimo kursai. Norinczius pasimokyti ant tų kursų priiminēs jau szj metų. Tokiu bu-du Wilniaus pieszimo mokslainė dabar dalinasi į dwi dali: wienoj moksks pziati amatnjkus, kitoj gi abrozj ir teplojimo.

Juokai.

TEWAS: — Pabuczkuok mane, Mariuk, tai tau nupirksiu ką tikt norēsi.

Duktė: — Tėte wisai tą patį sakai, kaip antai kaimynas Juozas mamai: ir tas žada mamai nū-pirkti ką tikt norēsi, jeigu jį pa-buczuios.

Kaimynas pamatęs, kad jo kai-minka naszlē, kurios wyras neseniai numirē, iszėjo isz namų paēmusi sėklų pundelį ir wiedrą su wandeniū. Norėdamas dazi-noti, kur jį eina, nutraukē paskui ir pamatē, kad naszlē nuėjo ant kapinių, sėja sėklas ir laisto sawo pasimirusio wyro kapę?

— Ką jus czia darote? — pa-klauzē kaimynas.
— Sėju ir laistau, kad ka-pas greičiausiai apželtu.
— Kodėl tai darote?
— Žinotē juk, kad mano wyras mirdamas reikalawo, kad asz už kito netekēcziū, pakol jō kapas ne apžels; dabar gi man kalbina jamas wyriszkis už jo tekėti ir jau ne norēcziū atsakyti dēl tokio mažmožio kaip žolē ant kapo; todėl ir dirbu, kad tasai kapas greičiausiai apželtų.

Isz Amerikos.

Amerikos iszwežimas už Rugsejo mėnesį.

Statistikos žinios apgarsintos apie Amerikos tavarų iszwežimą į svetimus kraštus parodo, kad labiausiai pasidaugino iszwežimas grūdų ir teip valgomų daiktų, pasidauginimas iszwežimo iszdirbinių ne didelis, o kaip kitų tavarų net sumažėjo. Per Rugsejo mėnesį grūdų iszgabeno už \$34629946, taigi ant 100% daugiau negu tą patį mėnesį 1896 m., o ant 300% daugiau negu 1895 m. ir ant 400% daugiau negu 1894 m. Sa kitais tavarais nei na jau teip gerai: žalių medvilnės iszgabeno už \$14465400, taigi ant \$2200000 mažiau negu pereiną metų; mineralizskų aliejų už \$4850891, taigi ant \$650000 mažiau; galvijų ir kiaulių už \$3090752, ant \$400000 daugiau negu pereiną metų. Per visą mėnesį 9 mėnesių szių metų paminėtų czių produktų iszwežė už \$599145945, taigi ant \$63140000 daugiau, bet tasai pasidauginimas puola bewiek wien ant grūdų ir walgio produktų.

Austrija reikalauja atlyginimo už užmusztus Lattimere.

HARRISBURG, Pa. Gubernatorius Pensilvanijos gawo jau rasztą nuo Suwenytų Wiespatysczų užrubežinių reikelių ministerio, p. Shermano, kuriame tasai praneša, kad Austrijos pasiuntinys Wasingtone atsisaukė į Amerikos randą reikalaujamas atlyginimo užmusztų szių mynomis ir sužeistais serifo Martino. P. Sherman pareikalavo žinių apie tas skerdynes. Rodosi, Amerikos randui pridėjo pirm Austrijos atsisaukimo isztirti žmogžudystę. Taigi mat Austrija užtaria už užmusztus sawo pawaldinius. Ką gi daro Maskolija? Ji mat tuom užsimti ne turi laiko, jos urėdnikai yra juk ant to, idant lauzyti galėtu ant monyjinimo akių iszdoutos ciecoribus įsakymus newa paluosu-janczius buvį swetintaučių ir swetintikių Lietuwų.

Nepasekmingas baltkepuris užpuolimas.

Tuluose Suwenytų Wiespatysczų sztuose po kaimus priwiso teip wadinami baltkepuriai; renkasi jie į pulkus, užpuola ant kokių nors buko jėms nusikaltusio žmogaus, arba teip nepatin-kanczių ir tikrai amerikonskų, arba aiskizaus sakant, žwėriszkų budu nubaudžia; terp jų nubaus-tų tankiai pastatiko ir wisai ne-kalti žmonės. Kaip dabar raszo isz Louisvilles, Ky. baltkepuriai naktį užpuolė ant netoli miesto esanczių namų negro Dot Price ir per langus pradėjo į negro sziemyną szaudyti. Price griebėsi už karabino ir tuom paczių balt-weidžiams atlygino: užmuszė wieną ir mirtinai paszowė 4 baltweidžius. Negras paszauts į petį. Tasai atsitikimas pakėlė dar labiau rasizską neuzskentimą, isz ko gal užgimti kruwini susi-muzimai negru su baltweidžiais.

Papjowe.

MARION, ILL. Netoli Carter-ville likosi suarezuoti 6 italijoni kalnakasiai už papjowimą ameri-kono Youngo. Young mat, praei-dams po salinę, kuriame buwo susirinkę italijonai, paleido wieną suwų ir pabėgo. Nors suwų nieko ne užgawo, bet italijonai iszbėgo ir prisiwįję bėgantį pa-klause, kas szowė, tas sztukawo-damas pasakė, kad jis norėjo swetintautiszkas walkatas isz-musztu. Italijonys griebėsi peilių ir ji nudurė. Tokius mat waisus iszduoda siundymai tulų ameri-konskų laikraszczių ant swetintaučių.

Kruwina kowa plemeni su koltol-nistais.

POCATELLO, IDAHO. Netoli nuo czių atsitiko kruwinas muszis piemenų gananczių diides awių bandas su kolonistais. Atkakę czių kolonistai, norėdami apimti wai-singos žemės plotus, liepė pieme-nims su sawo awims isz ty plotų pasitraukti, bet piemenys juos lai-kė už sawo sawistų ir nepaklausė. Naktį kolonistai užpuolė ant piemenų, pradėjo į juos szaudyti, užmuszė wieną. Piemenys griebėsi teipogi ginklų, užmuszė tris ko-lonistus, kiti gi pabėgo.

Užmuszė sawo motiną.

Camden, N. J. Likolai czių su-arezuotas Eli Shaw, kurį skun-džia, buk įsai pereinot sanwitis utarnike užmuszė sawo motiną ir jos motiną. Prie užmusztų rado sunaus rewolwerį, isz kurio du-

szuwiai buwo iszszauti, sunaus kambaryj rado kraujo ženklus. Rods Eli ginasi, bet prokurato-rius ne abejoja, kad jis yra už-muszėjumi. Eli mat ant ryto-jaus rengėsi apsiwisti, todėl gal jam motinos turtai buwo reika-lingi.

Netikru pinigų dirbtuwe kalnų. Kaliniai pasodyti Riverside, Pa. kalnų, isz nuobudumo su-mislyjo parengti czią ne tikrų pinigų dirbtuwe ir isztikro ją parengė: dirbo ne tikrus pusdo-liarius, kurie teip gerai padary-ti, kad bewiek ne galima jų nuo tikrų atskirti. Kaip ilgai dirbo, tikrai nežinia, bet dabar direkto-rius kalinio, p. Wright, tą suse-kė: rado kwarmas ir metalų, isz-kurio dirbo pinigus. Matomai prastai czią kalinius prižiuri, jei-gu jie tokią dirbtuwe parengti galėjo.

Paskendo laivas su mažiausiai 150 žmonių.

Izpaniszkas laivas "Triton", wežantis pasażierius ir kareiwis ant Kubos, susidaužė. Isz Ha-vanos iszsiuntė laiwą "Maria Christina" gelbėti skęstanczius. Iszgelbėjo isz wio 42 žmonis. Iszgelbėti pasakoją, kad mažiaus-iai 150 žmonių turėjo prigirti. Pasażierių suraszo nerado, todėl turbūt tikro prigiręsių skaitliaus niekada ne bus galima daziūti. noti.

Izdego miestai.

Isz Halifax ateina žinios, kad su-wisu iszdego miestai Windsor ir šu wirszum 5000 žmonių pasi-li ko be pastogės be maisto ir drapanų, kadangi wisi jų turtai sudegė. Isz 400 dalių namų isz-liko wos koki szez-i, bet ir tie gerai ugnies pagadyti. Blėdį ugnies padarytą skaito mažiausiai ant 3 milijonų doliarų. Žmonių ruds prie to nesudegė, bet užtai sudegė daug arklų ir naminių galvijų.

Didelį žydizską amatų mokslainė.

New Yorke, an 64 ul., netoli 30 ul. stato dabar didelę žydizską mokslainę, ant parengimo kurios gywenanti Paryžiuje baronienė Hirsch paszūrė 150000 dol. Namai mokslainės turi ilgio 125 pėdas ir 100 pėdų pločio. Mokys czią žydu waukus czių amatų: dailizstos, plumburstos, maszių sustatymo ir pataisymo, szildų teplojiomo.

Nelaimė teatre.

Mieste Cincinnati Oh., teatre Robinson Opera house, laike parodomy atsitiko dideli nelai-mė. Teatras buwo pilnas žmo-nių, sunkenybės neiszlaike balko-no paramai ir įsai nupuolė žo-myn, ant žemai sėdinczių teat-ro lankytojų. Prie to trys žmo-nės likosi ant wietos užmusztu, penki mirtinai apkulti, 26 sun-ikai ir apie 30 lengwiaus apkulti ir sumynioti.

Bemažo gywą nepalaidojo.

CHAMPAIGN, ILL. Ant farmos, netoli miestelio Mahomet, pasi-mirė moteris farmerio, A. Hannah. Wyras parengė wisą, ko reikėjo ant kuno palaidojimo. Numirėlė iszbuwo namieje nuo panedolio iki sereadi. Sereadi, kada grabo neszejį priartino ir norėjo jį užwoti ir paskui isznesztį, patė-myjo, kad numirėlė kwėpuoja, į-porą minutų ji ir su wisu atsi-gawo; po penkių walandų parei-kalawo walgio, o dabar daktarai pripažino ją už su wisu iszgi-jusią.

Pabego nusikalteliai.

BRUNSWICK, Ga. Isz cziyonsk-zcio kalinio naktį pabėgo 8 nusi-kaltėliai. Wisi dalį sau paskirtos baumsės atsedėjo. Kokių budu jie isz kalinio iszbėgti galėjo, neži-nia. Ant kiemo jie iszardė murg ir padarė jam skylę, per ją persi-griebė į lauką. Matomai laiko tu-rėjo gana. Kalinio užweizda įesz-ko jį dabar su szumais, bet iki szioz nėjokio pėdsako ne surado.

Karscziai ir sniegai.

Isz Omahos, Nebr. ateina žinios apie didelius karsczius; termo-metras pakilo iki 90° Fahrnehit-to Chicago buwo, teipogi dideli karscziai: pereinot pėty-n-czių dieng karsztis pėjo jau 90°. Uštai tuluose pietiniuose sztetuose užstojo szalciai; apie San Anto-nio, Texase, iszpuolė daug snie-go. Suigo bewiek per isztisą die-ną apie Pocatello, Idaho.

Nelaimė ant geležinkelio.

OTTAWA, KANADON. Greitais Kanada-Pacific geležinkelio tru-kis, ant kelio terp Toronto ir Ot-tawa, netoli Stittsville, susi-

muszė su priesais bėganczių ta-woriniu trukiu. Maszinista, paczto urėdnikas ir du slapta ant tawo-rinio trukio wafuozanti pasażie-riai likosi užmusztu; suzeistų pa-sażierių yra daug.

Isz Ashland, Wis.

Su darbais pas mus ne labai gerai, pasigerinimo ne matyt. Oras dikcziai atwėso.

Pereiną sanwite iszgabeno isz-czią du lenku apsigywenusiu ant St. Clair ul. už paslapta degtinės dirbimp. Nugabeno juos į kalėjimą. Prowa bus 15 Gegužio ateiti, nanczių metų.

Utarnike atsibawo westuwės Petro Jokubino su Cecilija Pap-liute. Jokubinas yra lietuwys, bet atsizlės dėl lietuwystės, jau-namartė gi lenkė isz Poznaniaus.

16 d. Spalių atsilankė į szwen-tos Agnieszkos bažnyčią kunigas wyskupas ir 16 kunijų wisokių tautų, kaip tai: prancuzų, wo-kecių, airių, lenkų, wisi zoko-nikai reformatai, ant iszsklausymo, iszapainties.

W. Simanawyczia.

† Užweizėtojai "Joint Traffic Association" nusprendė pakelti prekes kelionės emigrantams. Nuo 1 sausio ateinanczių metų kelionė į Chicago kasztuos: nuo New Yorke 15 dol., nuo Bosto-no \$14, nuo Baltimorės \$13,45, nuo Portland \$13,50.

† Prieszais St. John, Newfound-lande, ant jurių paskendo laivas "Bloodhound"; buwė ant jo 7 juriškai prigirė.

Jeigu įtaisiu newelkui, imk wieną CASCAR BVS, o iszadyje tawpauk 10 ir 30c.

Isz darbo lauko.

Arizonoj lietuwų ne galima užtikti; iszkoliawus man isz New Meksiko 1 d. Kowo, niekur dar lietuwų ne pat'kau. Jerome mai-nose dirba apie 500 žmonių, už-dirbą jie nuo \$2.25—3.50; darbi-nių dagiausiai s'owakų ir itali-jonų. Congres aukso kastyneše dirba 200 darbinijų, daugiausiai italijonų; uždirba jie po 3 dol. ant dienos, bet darbą sunku gau-ti. Bisbe kastyneše dirba 300 darbinijų, uždirba teip jau po \$2.50—3.50 už 10 walandų dar-bo; dirba czią daugiausiai fin-landcziai; darbų sunkų gau-ti. Clifton ir Marinee, teipogi wario kastyneše už-dirba po \$1.50—2.50; dirba czią bewiek wien meksikonai, atsiranda kaip koks slowakas, Cortal wario kastyneše ką tik atidarytose dirba meksikonai; uždirba po 2 dol. ant dienos. Globe wario kastyneše kiekwienas darbinjks uždirba po 3 dol. ant dienos, bet darbą sunku gau-ti, kadangi sumažino czią darbinijų skaitlių. Kada pradės geriaus dirbti, negalima žinoti.

F. Margis.

† PHILADELPHIA. 500 darbi-nijų Campbell medwlinės dar-buwų pakėlė sztraiką todėl, kad czią prie darbo priėmė kelias atkakusias isz Maskolijos, taigi swetintautes darbinjks. Darbi-nikai ty dirbtuwų buwo tikri amerikonai ir jie mat nenori dir-bi ti ateiwiais.

† PITTSBURG, Pa. Susitwėrė czią trustas wisų didesnių lan-gams stiklo dirbtuwų, prie kurio ne priguli tikt mažos stiklo dirb-tuwės, wises gi didesnės susi-jungė į wieną kruwą. Kapitala trusto užgrę ant \$1200000, bet isztikro jis siekia \$3000000.

† NEW YORK. 3000 skudurų rinkėjų dėl skudurų dirbtuwės Kaplano, daugiausiai italijonų ir maskolizskų žydu, pakėlė sztraiką. Jie gaudawo po 4—7 dol. ant sawaitės už 84 darbo walan-das; dabar gi reikalauja pakėli-mo uždabio ant 100%.

† PITTSBURG, Pa. 3500 kalna-kasių, kurie per dwi sanwites iszbuwo be darbo, wėl pradeda dirbti.

† Chicago. Dėlių dirbėjai pjilowincziuose Nelson Morris & Co. prigulinti į uniiją pakėlė sztraiką todėl, kad pjilowinczių sawinikai, nors sutinka mokėti u-nijų užgirtas darbinjks algas, bet nepripažysta uniijos.

† Des Moines, Iowa. Darbai prie anglių eina gerai. Kompani-ja reikalauja 150 darbinijų ir prie darbo duoda wisus reikalin-gus įnagius ant iszmokesczio po \$100 ant sanwites.

Pamegk dedus CASCARETS už 10c, p-riawia sutaisytoja plawiciu ir wiu wizuoti.

Isz Lietuwiszku dirwu

Dar reikalause mūsų mokslainių.

Ne kartą "Lietuwoj" mes ban-dėme pakelti klausymą apie pa-gerinimą mūsų mokslainių Ame-rikoj, kwietėme kitus laikras-czius apkalbėti drauge, kaip ga-lima tą atlikti. Nors wisi jau-cziame reikalau pagerinimo, nors wisi matome, kad dabar-tinės ne atgabena tokios nau-dos, kokios turėtume tiesą nuo jų laukti, bet ne wisi dryste-ne reikalauji jų pagerinimo, kadangi tas rodosi ne galimu.

"Kardas" sako, kad koliaik A-merikoj kunigai turi ant žmo-nių įtekmę, mūsų mokslainių pa-gerinti ne galima; "Garsas" wėl sako, kad geresnių uždėti ne galima, kadangi wietose Lietu-wiųjų apsigywenimo yra jau pa-rapijinės lietuwiszkos mokslainės, nors netikusios, todėl kiekwiena naujai uždėta darytu konkuren-ciją esanczioms parapijinėms.

Argi isztikro ne galima nieko ant tos dirwos padaryti, argi, kaip "Kardas" sako, reikia lau-kti kada kunijų įtekmę isznyks? Lukiant iki toki laikai užstos, gal ne butų jau kam Amerikoj lietuwiszkas mokslainės rengti. Kunijų įtekmę ne bus teip bai-si, kaip "Kardui" rodosi, jeigu jie tą sawo įtekmę ant žmonių labo, ant jų protizsko pakėlimo apwers. Jeigu mes įstengėmė parengti daugybę lietuwiszskų parapijų ir bažnyčių, rengiame jas net ten, kur lietuwų yra per mažai ant užliakymo sawistowės parapijos, tai rodosi, teip jau ga-lima but parengti nors wieną paweikslingą mokslainę. Jeigu žmonės nesigali aukų ant baž-nyčių, nesigaliu jų ir ant mokslainės, jeigu tikt butu kam prideranczių prikalbinėti ir iszreiksztį reikalą. Be geros mokslainės bažnyčia, prie szįdieninių sanlygų, ne įstengs pakelti žmonių dorizską, ka-dangi be apsziewietimo žmonės ne supras ir reikalo dorizsko pa-sikėlimo. Tą geriausiai rodo pesztyntos, girtuoklystės ir kito-kai bjaurus terp mūsų brolių apsiweiszkimai, nors turime už-tėktnai bažnyčių. "Garsas" sako, kad iszpradių ir wokiecziai Ame-rikoj ne turėjo gerų mokslainių. Tas yra tiesa, bet wokiecziai sten-gėsi sawasias gerinti. Kodėl gi mes to daryti ne galime? Mums rodosi, kad reikia tikt raginti prie pagerinimo szįdie-ninių mokslainių jų užwėžeto-ju; tas ne bus teip sunkiu, jeigu tikt tie užwėžetojai geru-ti jas nors. Tegul todėl pradeda juos raginti tie, kurie turi di-džiausią ant jų įtekmę.

† North, Me. lietuwiai, ant sawo susirinkimo, pakėlė protestą priesz serifo Martino žmogžu-dystes ir surinko \$4.25 ant suszelpimo pasilikusių naszlaičių ir suzeistų.

Nesmagi kelionė.

10 d. Rugsejo, kaip paduoda laikrasztis "Peterburgskaja Ga-zeta", atskiroj dalyj wagono 1 kl. grįžo isz Finlandijos peter-burgietis D.; jis grįžo isz sawo dworo esanczio Finlandijoj. Ant wienos mažos stacijos už Wi-tėktnai bažnyčių. "Garsas" sako, kad iszpradių ir wokiecziai Ame-rikoj ne turėjo gerų mokslainių. Tas yra tiesa, bet wokiecziai sten-gėsi sawasias gerinti. Kodėl gi mes to daryti ne galime? Mums rodosi, kad reikia tikt raginti prie pagerinimo szįdie-ninių mokslainių jų užwėžeto-ju; tas ne bus teip sunkiu, jeigu tikt tie užwėžetojai geru-ti jas nors. Tegul todėl pradeda juos raginti tie, kurie turi di-džiausią ant jų įtekmę.

Ant atminties užmusztų Lattimere.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalistams, jie pa-sistengtų jį praszalinti, o turint nudeminus tarnais wisus urėdn-ikus ir sudžias, be didelių kasztų tą padarytu dar gal rankomis į-paczių darbinijų, kurie tą pamink-lą pastatė. Mums rodosi, kad kapitalistai, labiau negu negywo paminklo, bijosi wienybės terp darbinijų. Geriausiui todėl paminklu užmuszties bu-tų, jeigu wisokių tautų darbin-i-kai sykį galėtų sueti į wienybę, teip sakant, į wieną darbinjkską sziemyną. Tasyk ne joki Martinal ne drys jau į juos szaudyti, ne joki gubernatoriai ne sius ant žmogžudžių ap-gynimo kureiwų; wienybės darbinijų, jų solidarizskumas tai geriausias butų paminklas už-muszties žmogžudžio serifo. Prie tokio todėl ir kalbinkime mūsų brolius.

Ant atminties užmusztų Latti-mere "Tėnuo" užmūnė toj wie-toj, kur skerdynės atsitiko, pas-tatyti paminką. Žinoma, pamink-las butų geras kaipjo protestas priesz skriaudas kapitalistų, bet tokiai paminklas neuzsiliktų il-gai, kadangi, jeigu jis per daug durtų į akis kapitalist

Isz wisur.

|| Sweikata popiežiaus weli pasitaisę teip, kad ant weido ne žinaiu nė jokio ligos ženklų. Popiežiaus jau priminėja, atkakus isz kitų krasztų pelegimus.

|| Mieste Kiszewo, Pietinė Maskolijoj, i re-tauraciję wieno isz geresnių hotelių, kas dieną užeidawo jaunas gerai apsirėdęs wyriszkis ant pietų. Pawalgę pietus, greitai užmokėdawo ir iszeidawo. Tuom tarpu, walant nuo stalo, kiekwieną sykį pasirodė, kad prapuolė sidabrinis szaukszstas. Atsitikus teip kelis kartus, kelneris pranešė re-tauracijos sawininkui. Atėjus weli ant pietų anam wyriszkiui, kada jisai už juos mokėjo, prisiartinio gaspadorius ir pamatęs, kad szaukszstas prapuolė, tiesiog pasakė, kad ansai wyriszkis turėjo jį pawogti. Tas ant syk užpyko, bet ant galo susitarė su gaspadoriumi, kad jis duosis sawę iszkratyti, jeigu gi szaukszsto nerast, tai gaspadorius užmokės jam 500 rubl. Kaip sutarė, teip ir padarė, bėt saukszsto ne rado, todėl gaspadorius pažadėtus 500 rubl. užmokėjo ir dar perprasė nekaltai nužiūrėtą; tas su pinigais iszejo ir daugias jau į tą re-tauraciję ne-pasirodė. Tikt po kelių dienų, mazgojant stalus, užtko po stalo apacių prilipintus prapuolusius szaukszstus.

|| Kaime Szarowka, Aleksandroyo pawietij, Chersonia gub. i namus Romanenkienės, ne esant niekam namieje, prisigriebė koksi piktadarys ir czia pasislepė. Wakare sugrįžo gaspadorinė, jos 16 metų sunis ir mažas piemenaitis, pawalgę wakarienę ir sugulė. Piktadarys iszlinčio isz sawo pakawonės, pagriebė piemenioj gulintį kirwį ir su juom wisą szeimyną i szmotelius sukapojo, piemeniui gi nieko ne darė. Kokia priežastis žmogžudystės, nežinia; kad tai ne buvo plėšikas, rodo tas, kad nieko isz užmusztos turty ne paėmė. Kas yra užmusztos, nieks ne žino, piemenaitis pa-akoją, kad nors jam gerai prisizūrėjo, bet jone pažysta, niekada pirmiaus ne mitė. Policija, kuriai apie žmogžudystę likosi pranešta, teipogi nė jokio pėdsako ne surado.

|| Kaime Ternowka, Balaszewo pawietij, moteriskę pagimdė dwynucius, kurie wiens su kitu suaugę. Liemuo jų wienas, bet dvi galvos: wiena galwatė yra galvos wietoj, kita gi wietoj kojų; keturios rankos yra tikroje rankų wietoj ir keturios kojos, kitų sanarių turi dwynuciai tikt po wieną. Dwynuciai tie moteriskos lyties. Ne buvo atsitikimo, idant wiena galwatė miegotų, o kita ne: užmiega abidwi drauge, drauge ir pabunda, jeigu wiena werkia, werkia ir kita; walgo abidwi skrym, matomai wienam liemenij turi du piwru. Abudu dwynuciai gywi ir pagal daktaro nusprendimą sweiki ir gal gywenti ir augti. Bet koks jų bus gywenimas!

|| Lyono apskritij, pietinė Prancuzijoj, likosi sumistas wienas awinikas už žmogžudystę. Jis mat, kaip ir sawo laikę pagarsėjęs mergų darinėtojas Jokubas, Londone, sawo užmusztas aukas darinėjo. Jis prisipažino, kad papjovė tris piemenis, tris mergas ir dwi moteriskes. Papjautoms aukoms jis pirmiausiai nukirsdawo galwą, paskui gi darinėdavo ir dalydawo wisą kung. Jo papjautus žmogystos niekuom ne buvo jam nusikaltusios, kito kio priežasties žmogžudystės neturėjo, tikt mat papildė jas isz noro papjauti kunus darinėti. Buvo jis jau pirmiaus beprocių namuose, bet kiek pagyde, jį iszeidawo, matomai wienos jis weli i beprotystę ipuolė.

3 d. Bugejio szijų metų, ties kaimais Anasz, Kasi ir Toskiniejewo, Kazaniaus gub., siautė nerispaakytai smarki wėtra, kuri nunesė su wisų 50 ukų, kitų gi nunesė stogus. Sukrautus jawus iszneszėjo po laukus teip, kad jų ne galima surinkti. Wėtra atsiradusius lauke gywulius ir žmonis neszė lengwai kaip plunksnas; wandenį ašere pakėlė ant 10 sieksnių. Nė seniausi žmonės ne atmena czia teip smarkios wėtros.

|| Iszeiwiai, daugiasiai jų isz Kijewo gub., kurie buvo iszsi-kiaustę i Siberiją, Turkestana ir Samarkandą, grįžta atgal pražudę wisus pinigus ant kelionės. Kaip raszo laikrasztis "Ruskiya Wiedomosti", pabaigoj Rugsjucio i Samarkandą atkako 300 apsirikiusių iszeiwų, kurie grįžta atgal i sawo tėwiszkę. Jie, pasakoją, kad maskolizsko rando agentai paskyrė jiems akmenuotą, ne tinkanczią žemdarbystei žemę; paskui užstojo lytus, twanai, o žmonės neturėjo nė jokios pastogės, nė maisto, gywuliai iszdwešė. Nuo wargo užgimė ligos ir didesni pusė ateiwų iszmirė, kiti gi priwersti buvo pabėgti isz newaisingu plotų.

|| Isz Warsawos raszo, kad už miesto boomo, ant priemieszcio Pragos, atsirado koksi, kaip pats sakėsi, pranaszas, kurisai už pinigus pasakydawo aplinkiniems ukinkams, kur galima rasti nuo jų pawogtus daiktus. Bet kad wisu dar parodytoj wietoj prapuolusius daiktus rasdawo, todėl garbė pranaszo terptamsi žmonių buvo labai dideli ir jis už pranaszawimą didelius rinko pinigus. Tas wienok traukėsi ne ilgai, kadangi dabar sugriebė pranaszą bewagiant wienas ukinkas Pasirodė, kad jis wogė pats wisokius daiktus ir juos pakawojęs, už pinigus parodydawo wietą, kur jie pakawoti ir žinoma, kad niekada ne paklydo.

|| Isz Warsawos raszo, kad 1885m. mieste New Orleanse, La. pasimirė koksi lenkas Bienkowski, po kuriam, kaip pasakoją, pasiliko kelių milijonų doliarų wertės turtai. Tuojau Warsawoj atsirado 7 pasimirusio didžturcio palaikėjai. Prowa traukėsi 12 metų, kuri, kaip wisos Amerikoj prowos, daug milijonų įieszkantiems kasztawo ir dabar palaikėjai gawoisz wisų tų newa milijonų po 75 dol. taigi daug mažiaus negu prowa kasztawo. Geriausiai laimėjo wienas isz palaikėjų, kurisai isz pats pradžių sawo dalį pardawė už 3000 rublių.

|| Isz miesto Bausko raszo, kad sawininkui wieno hotelio isz po užrakto prapuolė pinigai ir aukšnis laikrodėlis. Nužiūrėjo nakwofusiją czia moteriskę, kuri wienok jau buvo iszwažiawusi. Ją sulaukė ant kelio ir rado prie jos 130 rublių, prapuolusių laikrodėlį ir daug wisokių daiktų. Žinoma, ją suaresztawo ir nugabeno i Emburgo arestą, užrakino ir pastatė du sargus. Ant rytojaus, kada suimtą norėjo gabenti i Bauską, pasirodė arestų užraktyti anuoda sargai ir starszina, bet wagilkos czia nebuvo. Kaip tas galėjo atsitikti, nė sargai, nė starszina ne moka pasakyti. Wagilkos gi iki sziol ne suėmė.

|| Warsawoj prie kiekwienos karczmos, kur susirenka wėžėjai, yra teip wadinami prižiūrėtojai, kurie, už mažą užmokėsi, daboją lauke paliktus arklus, idant wagiliai ne pawogtų. Terpt tokių dabotojų, prie wienos karczmos ant priemieszcio Pragos, yra ir wienas tikras leukizskas grafas, žmogus seniaus turtingas, kurisai turėjo ne wieną, bet kelis dwardus. Pralaidęs wisus pinigus, iszpardawęs dwardus, nėjokio darbo ne mokėdams, jisai puolė wis žemyn, kol ne pastoj dabotojų arklų tų paczių wėžėjų, kuriems seniaus deszimtis rublių už greitą wazinėjimą mokėjo.

|| Prancuzijos prekysta szj meta, sulyginant su pereitais metais, diktai pakilo; per trečią bertainį szijų metų atweimas taworų i Prancuziją yra ant 39035000 frankų didesnis negu per tą patį laiką perėitų metų. Iszweimas gi prancuziskų taworų i swetius mkrasztus szj meta ant 212 427000 fr. didesnis.

|| Mieste Cambrais, sziaurinė Prancuzijoj, cukraus dirbtuwęj atsirado dideli nelaimė: iszlėkė mat szmotas katilo, kurisai 14 darbininkų basiai apdegino arba samalė; du atliko ant wietos, kiti gi teip sunkiai sužeisti, kad nėra nė jokios wilties juos nuo mirties iszgelbėti.

|| Pietinė Izpanijoj, provincijoj Andaluzijoj, buvo gana smarkus žemės drebėjimai. Persigandę gywentojai isz sawo namų iszbe-giojo i laukus.

|| 400 iszeiwų, keliaujanczių i Braziliją isz Genuos ant garlaivo "Agordat", nuo walgio wirtu ne gerai baltytuose wariniuose katiluose, nusinodino. Kaip sako, terpt apsirgusių yra daug teip sunkiai serganczių, kad jų negalima bus nuo mirties iszgelbėti.

|| Ant Kaukazo, netoli priemieszcio miesto Baku wadina mo Romany, užsidėgė wienas kerosino szulynis, nuo czia ugnis prisigriebė kitų szulynių teip, kad dabar dega wisas klonis. Blėdys ugnies padarytos ne gal but iszskaitytos, bet jos labai didelės.

|| Londono laikrasztis "Daily Mail" praneša, kad anglizskoj kariaunoj, isztraukusioj priesz pasikėlusius Himalajų kalnų gywentojus, apsirėdę cholera Batalijone apstojusiam mieste Sitapur 40 kareiwų wieną tikt dieną nuo choleros pasimirė.

|| Mieste Tiflise, ant Kaukazo, ietinywioj inžinieriaus Karope tomo atsitiko nupirkto nuo rando kaipo seni netikė geležgaliai, bombos eksplozija. Du darbininkai likosi su wisu i szmotelius sudraskyti, keturi gi basiai sužeisti; tie teigogsi turės mirti.

|| Iszdegė su wisu kaimas Pitschona, Szlezijoj, Prusose. Sudėję isz wisu 40 ukų su wisais krutancziais žmonių turtais, teipogi daug naminių gywulių.

Naujas Pacztas ant Bridgeporto: Redakcijoj "Lietuvos", 924 33rd Str. SUB-STACIJA NO. 60.

Nuo 16 d. Spalių 1897, Redakcijoj "Lietuvos", po nr. 924 33rd Str. tapo atidaryta paczto nauja Sub-Stacija, kurios užweizetojams yra iszduotuos "Lietuvos", Antanas Olszewskis.

Dabar lietuwiai, kokius tikt turi i pacztą reikalus, wisus gali atlikti redakcijoj "Lietuvos": gali czia siųsti registruotassawo gramatas, gauti money—orderus, isziųsti pinigų i kur tikt nori, isziųstinėti fotografijas, kuigas ir wisokius daiktus; gauti markes, postalkartes, konwertus ir wisą, kas tikt ant paczto randasi. Prekės yra tos paczios kaip ant wisų pacztų.

"Lietuvos" redakcija kasdien eina didyn ir didyn dēlto, kad wisokius žmonių reikalus atlieka greitai ir teisingai. "Lietuva" tapo įkurta 1893 metuose mawytyje sztozelije po nr. 941 ant 33-cios Court, o szįdien jau susilaukė sawo locono, didelio muringo namo, kuriame wisas yra i rengta pagal pirmos klisos "biznij". Per sziuos wisus penkis metus "Lietuvos" egzistawimo, per jos redakciją tapo isziųsta i krajų swetimų pinigų 1350825 rublių (milijonas, trys szimtai penkias deszimtis tukstanzimtis penki rubliai), o nė wieno nepražuvo nė wiena kapeika. Už siuntimą pinigų ir szifkoczų mes kasdien gawame szimtus padėkawonių nuo žmonių isz wisų Amerikos kampų.

Taigi dabar, turėdami sawo namuose pacztą, galėsime dar geriaus ir greičiaus atlikti wisokius žmonių reikalus. Wisai, kas tik turite kokius reikalus i pacztą, ateikite dabar czia i "Lietuvos" redakciją, o wisas bus padarytas.

Dabar mēdžiame wisų lietuwų isz kitų miestų adresuoti mums gramatas ir siunczinti pinigų raszyti "money orderus" ant szitokio adreso:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd Str.,
SUB-STACIJA NO. 60., CHICAGO, ILL.

Naudokites lietuwiai!

Kas noritė turēt gerus ir gražius sidabrinis szaukszstus, poilius, widelcius ir szaukszstus ir wisokius daiktus prie stalo su gwarancija ant 40 metų, teipogi auksinių laikrodėlių, žiedų, epilkų ir t. t. atsizaukite ant žemiaus padėto adreso.

Apart to, fabrika reikalauja wisur agentų, kurie galētų rinkti orderius, kurie gali nors kiek anglizškai raszyti ir skaityti. Norėdami daziūnoti apie prekę, arba agentai, raszykite greit ant szio antraszo:

W. J. Petkon 13 Emerson ave.
Brookton, Mass.

Wanted—An Idea Who can think of some simple way to protect their ideas? They may bring us wealth. Write JOHN W. WILKINSON & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their 25¢ price offer and new list of one thousand inventions wanted.

GEOGRAFIJA

ARBA

MOKSLAS APIE ŽEME.

II DALIS.

(Tęsa).

Amerika.

Amerika, atrasta genueniecziu Kolumbo 1492 m., užima wakarinių musų žemės puskuwulį, patsai kietžemis traukiasi nuo 72° sziaurinės geografiskos platumos, nuo pussalio Boothia Felix iki 52° pietinės geografiskos platumos, prie Magellano jurių sruogos arba pertakos ir terpt 209° ir 343° wakarinės ilgumos. Didžiausia platumą traktiasi nuo Boothia Felix pussalio, sziauriniuose, iki Magellano jurių pertakos arba sruogos, pietuose; didžiausia gi ilguma nuo Beringo jurių pertakos arba sruogos, rytuose, iki St. Roque žemės liežiuvio arba priežasties. Toliaus i sziaurius nuo kietžemio traukiasi dar salos, tokios salos yra i pietinėj Amerikos užbaigoj. Amerika, teip kaip ir Australija, yra jurių wandenų aplieta isz wisų pusų, su kitais kietžemiais ji niekur ne susiglaudžia, bet tulose wietose prie jų labiaus prisiartina. Teip, paveikslan, sziaurinę Amerikos kietžemio dalį atskiria nuo Azijos siaura Beringo jurių pertaka arba sruoga, sziauriausioj wietoj, terpt Siberijos ir Alaskos, turi ji tikt 10 geografiskų mylių, teipogi jungia ją su Azija Aleutizskos salos. Juo toliaus i pietus, juo labiaus Amerika atsitolina nuo Azijos, kadangi atidalinantias tas musų paswiecio dalis Didysis oceanas i pietus labiaus isziplatinas, ties ekwatoriumi, paveikslan, jau Amerika nuo Azijos atsitolinusi ant 180° arba ant 2700 geografiskų mylių. Prie Europos Amerika labiausiai prisiartina sawo sziauriniu szonu: terpt Grenlandijos ir Skandinawijos yra isz viso 200 geografiskų mylių ir tai dar to kelio tarpe yra sala Islandija. Toliaus i pietus Amerikos krantai ne atsitolina teip nuo Europos ir Afrikos, kaip nuo Azijos, kadangi, kaip žinote, Atlantiko krantai bėga beveik paralelizskai, bet visgi, apart augscziaus paminėtos wietos, dar Amerika labiaus prie Europos prisiartina terpt New Foundlando ir Irlandijos (Airijos), prie Afrikos gi terpt prieziemių St. Roque ir Sierra Leone.

Amerika nuo sziaurių pietų link traukiasi ant 2000 geografiskų mylių; priskaicius prie to dar salas, butų dar daugias; ant to ploto rytinėj dalyj yra gana gilus jurių i kietžemį isigrauzimai, prie wakarinių krantų tokių žymių isigrauzimų nėra, yra tikt prie sziaurinės ir prie pietinės užbaigos maži jurių linkiniai ir mažos salos. Vidury Amerikos labiausiai susisiaurina, kadaangi antai Panamos terpjuriu turi vos 6 geografiskas mylias. Czia mat Atlantikas i Amerikos kietžemį gliliai isigrauzia kaipo Karabizskos ir Meksikonizskos jures. Per tokį susisiaurinimą viso kietžemio, Amerika dalinasi i dvi dali: Sziaurinę Ameriką ir Pietinę Ameriką, susijungusias terpt sawę siauru Panamos terpjuriu. Isz tų dalių, sziaurinė truputį didesnė, wienokio beveik pavidalo, kaipo trikampiai nukreipti sawo virszumėsi i pietus, sziaurinėse abiejų dalyse yra iszmėtytos salos. Abi Amerikas, taigi teip pietinę kaip ir sziaurinę apgyveno priesz atėjimą czia europiečių indijonai. Kaslink floras ir faunos, taigi kaslink augmenų ir gyvų sūtwėrimų, jau nėra tokio wienodumo terpt abiejų Amerikos dalių, kadangi tos dalyse seniaus buvo su wisų jurių atskirtos, tikt ne perse-niai jos suaugo per Panamos terpjuri.

Izlgiai Amerikos kietžemio, nuo sziaurių pietų link, iszėjus tikt Panamos terpjuri, bėga ilgiasias kalnų lenciuigas, turintis 2000 geografiskų mylių ilgio, wadinamas Andais arba Kordilierais; kaslink augsczio jų virszunių, tai augstiesni už juos yra tikt Himalajų kalnai, Azijoj. Kalnai tie iszsiszkajoja i atskirus lenciuigus ir augztus iszkilimus. Panamos terpjuriu, kur kalnai nusileidžia, dalina juos i dvi dali: i Sziaurines Amerikos ir i Pietines Amerikos kalnus. Kordilierai traukiasi iszlgiai wakarinių Amerikos pakranczių, teip kaip ir Australijos kalnai, arti Didžiojo oceano krantų, tas jų szonas yra status, terpt kalnų i Didžiojo oceano yra siaura juosta pakranczių; i rytus kalnai leidziasi žemyn iszpalengvo ir ant galo susilieja su Amerikos widiurio žemuma. Amerikos žemuma traukiasi iszlgiai rytinių szonų Kordilierų, wienokioj beveik tolimoj nuo wieno ir nuo kito kietžemio kranto, tik Meksikonizskos arba Amerikos Viduržemines jures pertraukia tą žemumą ir padalina ją i dvi dali: i žemumą pietines Amerikos ir i žemumą sziaurines. Ant tos žemumos yra kaip kur iszmėtyti atskiri nuo Kordilierų mažesni kalnai.

Nė wiena musų paswiecio dalis ne turi tiek ir teip didelių upių ir azerų kaip ta Amerikos žemuma. I Didįj Oceaną teka tik mažos upės, kadangi terpt besitraukanczių netoli to oceano kalnų ir paties oceano per mažai yra ruimo dēl pasidarymo didelių upių. Ne daug teipogi upių teka ir i Sziaurinį Ledinį oceaną; užtai ilgiasios ir giliausios upės teka i Atlantiką; upės tos teka daugiasiai ant lygumos, todėl su mažai kasztu galima jas sujungti padirbtais žmonių rankomis kanalais, kaip kur ir be žmonių prisidėjimo sujungė jas net pati gamta. Apskritai imant, rytinė nuo Kordilierų Amerikos dalis geriausiai tinka žmonių susineszimams, palengvina czia net pati gamta kulturizską žmonių pasikėlimą, prekybą, daugybę mineralų prisidėda prie pasikėlimo iszdirbystės, ir prie gerinimo žmonių gywenimo.

Kadangi Amerika traukiasi nuo szaltų sziaurinių krasztų iki tokių jau szaltų pietinių, todėl ji driekiasi per wisokius klimatizskus diržus: taigi teip wienoj, kaip ir kitoj ekwatoriūsaus pusėj, ji turi krasztus karszto, widiutino ir szalto klimato; apart to dar, klimatas rytinės Amerikos skiriasi nuo klimato wakarinės; ta skirtumą padaro besitraukianti isz sziaurių pietų link Kordilierų kalnai, kurie sulauko wėjus neszanczius isz jurių wandens garus, terpt tropikų, kur tankiausiai puczia rytiniai wėjai nuo Atlantiko, klimatas yra drėgnas, wakarinėj gi dalyj jis sausas, ypacz gi krasztuose terpt tropikų; juostojte gi už tropikų yra prieszingai: czia klimatas wakarinėj pusėj yra drėgnas, rytinėj gi sausas.

Kaslink augmenų ir žvėrių, Amerika mažias turi wietinių atmainų negu krasztai seno swieto. Kaip jau paminėjome, seniaus abi Amerikos nesijungė, bet buvo persiskyrusios kaipi atskiros salos, tik weliaus, iszkilus jurių dugnui, jos susijungė i wieną kietžemį, todėl tai žvėrys kaip ir augmenys pietinėj ir sziaurinėj Amerikoj yra ywairūs. Isz augmenų auganczių ir žvėrių gywenczių abiejose Amerikose reikia paminėti tikt, isz augmenų: tabaką, kornus, kakao, ananasus; isz gywulių—mažyzius puikiai žvilganczius pauksztelius kolibrais wadinamus.

Gywentojų abiejose Amerikose skaito apie 120 milijonų. Kaslink czia buvusių gywentojų—tai abi Amerikos buvo apgyventos wienos žmonių rasos—amerikonizsku raudonwėdžiū arba indijonų. Tėwiszkė indijonų yra Azijoj, isz kur atėjo jie i Ameriką per Beringo jurių pertaką arba sruogą, nuo czia platinosi ir apgyveno isz pradžių Sziaurinę Ameriką, paskui, persigriebę per Panamos terpjuri, dasigavo i Pietinę Ameriką, kur isziplatinos po wisus jos krasztus iki salų Ugninės Žemės. Atkakusiems isz pradžių i Ameriką žmonėms truko tokių naminių žvėrių, kokius werta but prisawinti, kap antai duodanczių ant maisto pieną karvių; stoka tokių žvėrių apstabdė kulturizską pasikėlimą indijonų, isz medziotojų ne galėjo jie nė piemenis persikeisti. Medziotojai, idant galētų isziimaityti, reikalauja didelių plotų, todėl tai indijonai nesirinko i didelius pulkus, bet isziskyrstė ant didelių plotų mažais pulkais, kaipi atskiromis szeimynomis, kurios, besidaugydamos, twėrė ne skaitlingas tautas su daugybe rods giminingų, paeinanczių isz wieno kelmo, kalbų. Tikt ant sawų augstai iszkilusų plotų Amerikos žmogus ne galėjo iszmisti isz medzioklės, todėl turėjo apsisėsti ant wietos ir griebtiesi žemdarbystės, iszmoko net nuwadzioti iszkastais kanalais wandenį ant dirbamų laukų ir gana augstai kulturizskai pakilo; atkakę i Ameriką iszpanijonys rado czia dvi gerai suorganizuotas, gana augstai kulturizskai stovinczias wieszpatystes: Sziaurinėj Amerikoj—Meksiką, Pietinėj gi—Peru. Iszpanijonys, o weliaus portugalicziai, atkakę i Ameriką užėmė po sawo valdzia tuos krasztus, kur tikėjo si rasti auksą. Su neiszasakytu smarkumu, su basiais kraujo praliejimais platinos jie czia sawo valdzia i katalizską tikėjimą, be mielasirdystės naikino wisą, kas jiems rodėsi stabmeldizsku, naikino gana augstą wietinę civilizaciją. Krasztus, kur aukso nerado, praminė krasztais be wertės; tuos krasztus užėmė weliaus atkakę holandicziai, paskui anglijonys, dar weliaus prancuzai. Isz tų, kaip rodėsi iszpanijonams, nenaudingų krasztų padarė anglizski kolonistai sziaudien turtingiasią swieto wieszpatystę, taigi Suwienytas Wieszpatystes Sziaurinės Amerikos, kadangi anos, turinczios aukso kastytes, buvusios po iszpanijonų valdzia, niekada per daug augstai ne stovėjo: rods tulose gal žemė ir turtingesnė, ne truskta nė mineralizskų turty, bet gywentojai iszpanizskos kilmės, kaip pasirodo, ant kulturizsko pakelimo kokio nors kraszo ne tinka. Ant galo net apsigyvenę iszpanizskos waldybose pats iszpanijonys, negalėdami kėsti wisiokių skriaudų, pakėlė revoliuciją ir iszsiluosawo isz po iszpanijonų waldžios. Iszsiluosawo isz po Anglijos waldžios ir Suwienytos Wieszpatystės Sziaurinės Amerikos. Czia buviai indijonai krasztuose Suwienytų Wieszpatystęj nyksta, krasztuose gi buvusių iszpanizskų waldybų, nors kenzia baisų baltwėdžių prispaudimą, isz dalies susimaiszė su baltwėdžiais ir sutvėrė maiszytą giminę, kiti gi, paverzus baltwėdžiams waisingus žemės plotus žemumose, pasitraukė i neteip waisingus kalnus. Buvusiose iszpanizskose Amerikos waldybose, isz kurių susitvėrė dangeis neprigulmingų republikų, skaitlius indijonų ir maiszytos giminės gywentojų yra didesnis negu baltwėdžių, bet valdzia yra baltwėdžių rankose. Kad prie sunkių lauko darbų indijonai pasirodė netinkancziai, todėl europiezkai kolonistai parsitraukė prie tokių darbų isz Afrikos negrus, kuriuos ten pirkdavo tiesiog už pinigus ir paver-tė juos i sawo vergus, i sawo sawastį kaip naminius gywulius, kuriuos kolonistai wienas kitam pardavinėjo. Sziaudien jau rods vergų Amerikoj nėra, ilgiasiai verguė negrų užsilaukė Brazilijoj, bet ir ten juos paluosawo paskutinis to kraszo ciecorius, Don Pedro II. Vieton vergų negrų Pietinėj Amerikoj, dabar parsigabena prie sunkių darbų ant plantacijų arba kastytėse chinizskus darbinikus kulaisais wadinamus. Atgabenti europiečių naminiai gywuliai ir auganami auginmenys verzia, kaip ir Australijoj, ruimną nuo wietinių czia buvusių wesių: atgabenti dauginas, o wietiniai mažinas ir nyksta.

Pietini Amerika.

Paveikslas 57.

Pietini Amerika isz wisų musų paswiecio dalių yra toliausiai nuo wisų likusių, arcziausias jės susineszimas yra su Sziaurine Afrika; Pietini Amerika labiaus pasikreipus i rytus negu Sziaurini; pirmutini yra i rytus nuo 300° geografiskos ilgumos, antroji gi visa yra nuo to laispnio i wakarūs. Krantai Pietinės Amerikos lygesni negu Sziaurinės, neturi gilių jurių isipjovimų; salos yra tikt pietinėj kietžemio užbaigoj, kur yra salos Ugninės Žemės ir salos Falkland. Taigi Pietinėj Amerikoj mažias yra jurių i kietžemį isipjovimų užstoja czia neiszasakytai didelės ir gilios upės, kurioms laivai prisigriebia i kietžemio widiurus. Todėl tai widiuriai Pietinės Amerikos geriaus isztirti negu widiuriai Australijos arba Afrikos.

(Toliaus bus)

Sidabriniai Elgino laikrodėliai po \$7,00. Išsčystijimas laikro-
delio 50c.; Sprendžina 50c. Stiklai ir Rodyklai mano kostume-
riams dykai. Wiska gwarantuoja ant metų.

Kas tik ke reikalaujate, ateiokite pas mane, o pirksite wiska
pigiau kai kitur.